

För kännedom

Fullmäktige

Partiernas gruppledare

**Kommunstyrelsen
Kultur- och utbildningsnämnden
Miljö- och byggnämnden
Socialnämnden
Överförmyndarnämnden****Granskning av det korruptionsförebyggande arbetet**

Vi har i egenskap av förtroendevalda revisorer i Kiruna kommun genomfört en granskning avseende kommunens förebyggande arbete mutor och korruption. I vårt arbete har vi biträtt av PwC. Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsens och nämndernas övergripande förebyggande arbete mot mutor och korruption är ändamålsenligt.

Utifrån genomförd granskning är den sammanfattande revisionella bedömning att kommunstyrelsens övergripande förebyggande arbete mot mutor och korruption inte är helt ändamålsenligt. Vår sammanfattande bedömning är vidare att socialnämndens, miljö- och byggnämndens, kultur- och utbildningsnämndens samt överförmyndarnämndens övergripande förebyggande arbete mot mutor och korruption ej är ändamålsenligt.

I övrigt hänvisar vi till de iakttagelser som redovisas i bifogad revisionsrapport.

För att utveckla området lämnas följande rekommendationer till kommunstyrelsen:

- Upprätta ändamålsenliga riktlinjer för bisyssla och resor och konferenser samt uppförandekod för leverantörer .
- Säkerställ att Riktlinjer för skyltning, sponsorreklam och arenanamn på kommunala anläggningar kompletteras med beskrivning om hur sponsring ska hanteras så att det inte kan tas för muta och andra åtgärder för att hantera risk för muta, korruption och jäv alternativt hänvisa till riktlinjen som behandlar detta.
- Genomför en mer strukturerad uppföljning av styrdokumentens efterlevnad vilket exempelvis kan ske inom ramen för den interna kontrollplanen och/eller en årlig enkät för att följa upp de förtroendevaldas, chefers och tjänstemännens kunskap inom områdena mutor och korruption.
- Se över beskrivningen av visselblåsarfunktionen i riktlinjen, den externa hemsidan och på systemleverantörens hemsida samt säkerställ att samtliga anställda känner till att visselblåsarfunktionen finns och hur den ska användas. Exempelvis kan detta tas upp på APT eller liknande forum.
- Genomför regelbundna utbildningar och informationsinsatser till

förtroendevalda politiker, tjänstepersoner och chefer kring jäv, mutor och korruption samt kring kommunens visselblåsarfunktion.

För att utveckla området lämnas följande rekommendationer till kommunstyrelsen:

- Tillse att risken för jäv, mutor och korruption beaktas i riskanalys och den interna kontrollplanen samt att dessa risker är nämndspecifika.
- Genomför löpande utbildningar/ information kring jäv, mutor och korruption till tjänstepersoner/ chefer och förtroendevalda exempelvis vid arbetsplatsträffar och workshops. Viktigt att dessa utbildningar medför en medvetandehöjning kring begreppen mutor och korruption och ökar förståelsen för respektive nämnds verksamhetsspecifika risker inom området

Vi emotser ett yttrande från kommunstyrelsen samt berörda nämnder senast 30 april år 2023.

För Kiruna kommuns revisorer

Ann-Kristin Nilsson, ordförande

Sigurd Pekkari, vice ordförande

Bilaga: "Granskning av det korruptionsförebyggande arbetet, december 2022."

Deltagare

KIRUNA KOMMUN 212000-2783 Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2022-12-17 20:46:08 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: YVONNE ANN-KRISTIN
NILSSON

Datum

Ann-Kristin Nilsson
Förtroendevald revisor

Leveranskanal: E-post

Signerat med Svenskt BankID

2022-12-17 06:04:35 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: SIGURD PEKKARI

Datum

Sigurd Pekkari
Förtroendevald revisor

Leveranskanal: E-post

Granskning av det förebyggande arbetet mot mutor och korrruption

Kiruna kommun

November 2022

Projektledare: Karolina Krause

Medverkande: Axelina Brixskiöld Bruun

Kvalitetssäkrare: Kristian Damlin, certifierad kommunal revisor

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
Inledning	4
Bakgrund	4
Syfte och revisionsfrågor	4
Revisionskriterier	4
Avgränsning och metod	4
Ramverk och vägledning för det förebyggande arbetet mot mutor och korruption	7
Granskningsresultat	11
1. Är området mutor och korruption beaktat i kommunstyrelsens och nämndernas riskanalys och interna kontrollplan?	11
2. Finns det adekvata policys och riktlinjer med ändamålsenligt innehåll?	12
3. Sker det en uppföljning av riktlinjernas efterlevnad i tillräcklig omfattning och frekvens avseende mutor och korruption?	15
4. Finns det en tydlig och ändamålsenlig kanal för lämnande av information (tex. visseblåsarfunktion) kring misstänkt muta eller korruption för anställda och politiker?	16
5. Uppfyller kommunens visseblåsarfunktion kraven i den nya visseblåsarlagen? Om inte, finns det en plan för att säkerställa att visseblåsarfunktionen justeras i enlighet med den nya lagen?	16
6. Sker det information och utbildning till tjänstepersoner, politiker och leverantörer avseende mutor och korruption i tillräcklig omfattning och frekvens?	18

Sammanfattning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Kiruna kommun har PwC genomfört en granskning av kommunstyrelsens, socialnämndens, miljö- och byggnämndens, kultur- och utbildningsnämndens samt överförmyndarnämndens övergripande förebyggande arbete mot mutor och korruption.

Granskningens syfte har varit att bedöma om kommunens och nämndernas övergripande förebyggande arbete mot mutor och korruption är ändamålsenligt. Vår sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsens övergripande förebyggande arbete mot mutor och korruption inte helt är ändamålsenligt. Vår sammanfattande bedömning är att socialnämndens, miljö- och byggnämndens, kultur- och utbildningsnämndens samt överförmyndarnämndens övergripande förebyggande arbete mot mutor och korruption ej är ändamålsenligt. Denna bedömning görs utifrån en tregradig skala; I allt väsentligt, Inte helt och Ej ändamålsenligt.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten.

Revisionsfrågor	Bedömning kommunstyrelsen	Bedömning övriga nämnder
Är området mutor och korruption beaktat i styrelsens och berörda nämnders riskanalys och interna kontrollplan?	Ej uppfyllt 	Ej uppfyllt
Finns det adekvata riktlinjer (<i>exempelvis direktupphandling, antikorrupsionspolicy, tips- och incidenthantering, värdegrund, bisysslor, jäv, uppförandekod för leverantörer, representation, resor-konferenser</i>) med ändamålsenligt innehåll?	Delvis 	
Sker det en uppföljning av riktlinjernas efterlevnad i tillräcklig omfattning och frekvens avseende mutor och korruption?	Ej uppfyllt 	Ej uppfyllt
Finns det en tydlig och ändamålsenlig kanal för lämnande av information (tex. visselblåsarfunktion) kring misstänkt muta eller korruption för anställda och politiker?	Uppfyllt 	
Uppfyller kommunens visselblåsarfunktion kraven i den nya visselblåsarlagen? Om inte, finns det en plan för att säkerställa att visselblåsarfunktionen justeras i enlighet med den nya lagen?	Uppfyllt 	
Sker det information och utbildning till tjänstepersoner, politiker och leverantörer avseende mutor och korruption i tillräcklig omfattning och frekvens?	Delvis 	Delvis

Rekommendationer till kommunstyrelsen

- Upprätta ändamålsenliga riktlinjer för bisyssla och resor och konferenser samt uppförandekod för leverantörer.
- Säkerställ att *Riktlinjer för skyltning, sponsorreklam och arenanamn på kommunala anläggningar* kompletteras med beskrivning om hur sponsring ska hanteras så att det inte kan tas för muta och andra åtgärder för att hantera risk för muta, korruption och jäv alternativt hänvisa till riktlinjen som behandlar detta
- Genomför en mer strukturerad uppföljning av styrdokumentens efterlevnad vilket exempelvis kan ske inom ramen för den interna kontrollplanen och/eller en årlig enkät för att följa upp de förtroendevaldas, chefers och tjänstemännens kunskap inom områdena mutor och korruption.
- Se över beskrivningen av visselblåsarfunktionen i riktlinjen, den externa hemsidan och på systemleverantörens hemsida samt säkerställ att samtliga anställda känner till att visselblåsarfunktionen finns och hur den ska användas. Exempelvis kan detta tas upp på APT eller liknande forum.
- Genomför regelbundna utbildningar och informationsinsatser till förtroendevalda politiker, tjänstepersoner och chefer kring jäv, mutor och korruption samt kring kommunens visselblåsarfunktion.

Rekommendationer till övriga nämnder

- Tillse att risken för jäv, mutor och korruption beaktas i riskanalys och den interna kontrollplanen samt att dessa risker är nämndspecifika.
- Genomför löpande utbildningar/ information kring jäv, mutor och korruption till tjänstepersoner/ chefer och förtroendevalda exempelvis vid arbetsplatsträffar och workshops. Viktigt att dessa utbildningar medför en medvetandehöjning kring begreppen mutor och korruption och ökar förståelsen för respektive nämnds verksamhetsspecifika risker inom området.

Inledning

Bakgrund

Ett antal avslöjanden avseende oegentligheter inom den offentliga sektorn har inneburit en ökad uppmärksamhet på risken för oegentligheter inom dessa organisationer. Offentliga verksamheter arbetar på uppdrag av medborgare. För att upprätthålla allmänhetens förtroende är det väsentligt att det finns ett tillräckligt och effektivt skydd och en intern kontrollstruktur som motverkar förekomsten av oegentligheter. Detta gäller särskilt oegentligheter i form av mutor och korruption där medarbetare eller förtroendevalda missbrukat sin förtroendeställning vilka, oavsett den ekonomiska skadan, typiskt sett medför stora förtroendeskador och ifrågasättande av den offentliga verksamhetens saklighet och opartiskhet.

Revisorerna i Kiruna har utifrån väsentlighet och risk beslutat att granska kommunstyrelsens och nämndernas förebyggande arbete mot mutor och korruption.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om kommunstyrelsens och berörda nämnders förebyggande arbete mot mutor och korruption är ändamålsenligt.

Följande revisionsfrågor har formulerats som kontrollmål för granskningen:

1. Är området mutor och korruption beaktat i styrelsens och berörda nämnders riskanalys och interna kontrollplan?
2. Finns det adekvata riktlinjer (exempelvis direktupphandling, antikorrupsionspolicy, tips- och incidenthantering, värdegrund, bisysslor, jäv, uppförandekod för leverantörer, representation, resor-konferenser) med ändamålsenligt innehåll?
3. Sker det en uppföljning av riktlinjernas efterlevnad i tillräcklig omfattning och frekvens avseende mutor och korruption?
4. Finns det en tydlig och ändamålsenlig kanal för lämnande av information (tex. visselblåsarfunktion) kring misstänkt muta eller korruption för anställda och politiker?
5. Uppfyller kommunens visselblåsarfunktion kraven i den nya visselblåsarlagen, dvs. Lag (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden? Om inte, finns det en plan för att säkerställa att visselblåsarfunktionen justeras i enlighet med den nya lagen?
6. Sker det information och utbildning till tjänstepersoner, politiker och leverantörer avseende mutor och korruption i tillräcklig omfattning och frekvens?

Revisionskriterier

Granskningen har genomförts i form av en gap-analys utifrån vedertagen *best practice* vad gäller antikorrupsionsarbete och utgår från:

- Interna styrdokument
- Näringslivskoden (Kod om gåvor, belöningar och andra förmåner i näringslivet) Institutet Mot Mutor
- COSO ramverk för intern styrning och kontroll, 2013
- Lag (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden ("visselblåsarlagen")

Avgränsning och metod

Begreppet "oegentligheter" är brett och kan omfatta allt från rent brottsliga handlingar, avvikelser från uppförandekoder, riktlinjer, policys, avvikelser eller kringgående av fastlagda rutiner samt

trakasserier och andra förtroendeskadliga eller i största allmänhet icke önskvärda handlingar och beteenden.

Denna granskning inriktar sig på oegentligheter i form av mutor och korruption t.ex. trolöshet, förskingring och handlingar där personer i förtroendeposition (tjänstemän och förtroendevalda) nyttjar sin position för egen eller annans vinning på kommunens bekostnad.

Korruptionsbegreppet omfattar således inte bara mutor i lagens mening utan också andra företeelser och agerande av personer i förtroendeställning som kan skada förtroendet för en verksamhet exempelvis s.k. vänskapskorruption och ageranden som kan medföra att krav på saklighet och opartiskhet ifrågasätts. Oegentligheter som utförs av externa personer riktade mot kommunen omfattas exempelvis inte. Inte heller oegentligheter i form av trakasserier eller andra olämpliga beteende som sker utanför arbetsplatsen.

Granskningen är kommunövergripande avseende styrning och uppföljning och avgränsas till kommunstyrelsen samt följande nämnder (med tillhörande förvaltningar):

- Miljö- och byggnadsnämnden (Miljö- och byggnadsförvaltningen)
- Socialnämnden (Socialförvaltningen)
- Kultur- och utbildningsnämnden (Kultur- och utbildningsförvaltningen)
- Överförmyndarnämnden

Granskningen har genomförts på övergripande nivå för Kiruna kommun. PwC har genomfört intervjuer med representanter från Kiruna kommun samt en översiktlig genomgång av styrdokument som har bäring på Kiruna kommuns beredskap för att förebygga korruption och oegentligheter. Våra bedömningar baseras således enbart på den information som framkommit i våra intervjuer och i vår översiktliga genomgång av styrdokument som tillhandahållits av kommunen.

Granskningen omfattar inte, utöver granskning av riskanalyser och interna kontrollplaner, någon testning av den faktiska tillämpningen av rutiner och kontroller och andra delar av det förebyggande arbetet.

Intervjuerna har genomförts digitalt med lämpliga personer på kommunstyrelsen och nämnderna. Samtliga intervjuade har getts möjlighet att sakgranska rapporten. Utöver de intervjuade personerna har samtliga nämndordföranden getts möjlighet att sakgranska rapporten. Intervjuer har genomförts med:

Kommunstyrelsen

- Kommundirektör
- Avdelningschef Kommunledningskansliet
- Kommunjurist

Socialnämnden

- Förvaltningschef på Socialförvaltningen

Kultur- och utbildningsnämnden

- Biträdande förvaltningschef på Kultur- och utbildningsförvaltningen

Miljö- och byggnämnden

- Förvaltningschef på Miljö- och byggförvaltningen

Överförmyndarnämnden

- Expeditionschef

Ramverk och vägledning för det förebyggande arbetet mot mutor och korruption

Nedan lyfter vi fram ramverk, vägledningar och styrdokument som anses vara *best practice* och som bör ligga till grund för ett adekvat förebyggande arbete mot mutor och korruption.

Intern kontroll och COSO-modellen

COSO-modellen är ett internationellt etablerat ramverk för utvärdering och utveckling av intern styrning och kontroll. I COSO-modellen definieras intern kontroll på följande sätt: *"Intern kontroll kan övergripande definieras som en process, där ledningen samt övrig personal samverkar, vilken utformas för att med rimlig grad av säkerhet kunna uppnå följande mål:*

- *ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet*
- *tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten*
- *efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m."*

Enligt COSO-modellen omfattar intern kontroll komponenterna *Kontrollmiljö, Riskbedömning, Kontrollaktiviteter, Information & Kommunikation* samt *Uppföljning & Utvärdering*.

Figur 1. COSO-modellen och dess fem komponenter.

Nedan beskrivs COSO-modellens olika komponenter.

1. Kontrollmiljö är den omgivning som den interna styrningen och kontrollen verkar i och påverkas av. Detta kan vara riktlinjer, policies, organisationskulturen och ledningens styrning. Kontrollmiljön kan sägas vara fundamentet för den interna kontrollen.

2. Riskbedömning handlar om hur risker för verksamheten identifieras, värderas och hanteras. Det kan tex handla om omvärldsrisker, finansiella risker, legala risker samt verksamhetsrisker.

3. Kontrollaktiviteter är de aktiviteter som utarbetas för att fel ska upptäckas, åtgärdas och även förebyggas. Åtgärderna kan även finnas inbyggda i såväl organisationsstruktur som rutiner.

4. Information & Kommunikation handlar om hur mål, policies, riktlinjer, risker, avvikelser och åtgärder kommuniceras i organisationen.

5. Uppföljning & Utvärdering handlar om hur organisationen följer upp beslutade mål och åtgärder samt hur den interna kontrollen utvärderas och utvecklas.

I det praktiska arbetet med intern kontroll är det viktigt att det finns en tydlig koppling mellan mål och de olika COSO-komponenterna. En grundläggande del för att arbetet med den interna kontrollen ska fungera är att det finns tydliga styrsignaler, exempelvis genom dokumenterade rutiner och riktlinjer.

COSO-modellen kan även användas som utgångspunkt för utformning av ett adekvat förebyggande arbete mot jäv, mutor och korruption. Revisionsfrågorna för denna granskning har också en koppling till COSO-modellens olika komponenter.

Ett adekvat förebyggande arbete mot jäv, mutor och korruption skall vara riskbaserat vilket medför att det ställs särskild vikt vid COSO-komponenten *riskbedömning*. En bedömning, riskanalys, av vilka risker för jäv, mutor och korruption som kan finnas i en verksamhet är utgångspunkten och avgör omfattningen av det förebyggande arbetet och vilka åtgärder som sätts in för att minska riskerna. Riskerna kan se olika ut och exempelvis finnas i relationer med externa parter såsom leverantörer, typiskt sett i samband med upphandling och inköp, i myndighetsutövning, bidragsverksamhet, andra former av stödverksamhet eller annat i vilket externa parter är beroende av beslut fattade av verksamheten. Detta medför också att ett adekvat arbete mot jäv, mutor och korruption inte alltid ser lika ut utan skall vara anpassat efter de risker som typiskt sett kan finnas givet en verksamhets storlek, typ av verksamhet och de specifika risker som en verksamhet själva bedömer finns i den egna verksamheten.

Om mutor och jäv - vägledning för anställda inom kommuner och regioner

I vägledningen lyfts vikten av att arbetande i kommuner och regioner inte låter sig påverkas av ovidkommande önskemål eller hänsyn i arbetet. Detta då det är lätt att skada förtroendet för en verksamhet, men mödosamt och tidsödande att bygga upp det. Det framgår vidare att en anställd eller förtroendevald inom det offentliga aldrig får missbruka sin ställning. Av vägledningen framgår att de anställdas lojalitet mot uppdraget och mot uppdragsgivaren – ytterst medborgaren – innebär att anställda eller förtroendevalda inte stillatigande ska acceptera tecken på oegentligheter i dess närhet.

I vägledningen beskrivs vidare att det ingår i ansvaret att informera sina anställda och förtroendevalda om de lagar som gäller och hur de ska tillämpas inom den egna myndigheten samt att många organisationer har kompletterat lagstiftningen gällande mutor och jäv med särskilda riktlinjer för sin egen verksamhet. Vidare framgår det att det är angeläget att man skapar förutsättningar för återkommande arbetsplatsdiskussioner om hur regler och riktlinjer ska tillämpas.

Kod mot korruption i näringslivet, Institutet mot Mutor

Av koden framgår att företag ska vidta förebyggande åtgärder mot korruption. Åtgärderna ska vara anpassade till företagets storlek och ägarförhållanden, den verksamhet som bedrivs och de korruptionsrisker företaget möter. De förebyggande åtgärderna ska syfta till att skapa en kultur mot korruption. Av koden framgår de komponenter som ett förebyggande arbete bör innehålla:

- *Ställningstagande från ledningen*
- *Analys av risken för korruption*
- *Interna regler mot korruption*
- *Kommunikation och utbildning*
- *System och kontroll av mellanhänder och andra tredjeparter*
- *Rapporteringsystem (visselblåsning)*
- *Verktyg för kontroll och uppföljning*

Även om koden är riktad till företag framgår av koden att också myndigheter, kommuner och andra aktörer kan använda den.

Visselblåsarlagen

Lag (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden ("visselblåsarlagen") trädde i kraft i december 2021 och har som syfte att en bred krets av personer ska kunna rapportera om oegentligheter samt, när de gör detta, skyddas mot

repressalier. Lagen ställer krav på att samtliga offentliga verksamheter skulle ha en intern rapporteringskanal på plats den 17 juli 2022.

En rapporterende person är en person som i ett arbetsrelaterat sammanhang fått del av eller inhämtat information om missförhållanden och rapporterar den. Med ett arbetsrelaterat sammanhang menas en persons nuvarande eller tidigare arbete inom en verksamhet och där personen har fått information om överträdelser. Utöver anställda, arbetstagare och inhyrd personal ska bland andra volontärer, praktikanter, konsulter och personer som utför arbete under en verksamhets kontroll ingå i den skyddade personkretsen.

Rapporterande personer skall kunna larma om missförhållanden både i en intern rapporteringskanal (såsom Kiruna kommuns visselblåsarfunktion) och till särskilt utsedda myndigheter (extern rapporteringskanal).

Utöver att den rapporterende personen skyddas mot repressalier gäller även tystnadsplikt och sekretess kring den rapporterende personens identitet. Sekretessen inom offentlig sektor behandlas i offentlighets- och sekretesslagen vilken har uppdaterats i och med införandet av visselblåsarlagen.

Lagen ställer även vissa krav på utformningen av visselblåsarfunktionen och de som mottager de rapporterade uppgifterna. Lagen kräver att visselblåsarfunktionen ska möjliggöra rapportering skriftligen, muntligen samt rapportering via ett fysiskt möte. Vad gäller mottagargruppen ska den bestå av personer som är självständiga och oberoende i sin roll vilket innebär att mottagarpersonerna ska ha mandat att självständigt hantera de ärenden som inkommer genom visselblåsarfunktionen. Vidare har den rapporterende personen enligt lagen rätt till återkoppling i skälig utsträckning om åtgärder som har vidtagits till följd av rapporteringen inom 30 dagar. Det måste även ges en bekräftelse på att rapporten mottagits inom 7 dagar.

Det finns även i lagen beskrivet att verksamhetsutövaren (i detta fall Kiruna kommun) har en skyldighet att informera anställda om

- hur rapportering ska göras via de interna rapporteringskanalerna,
- hur rapportering ska göras till behöriga myndigheter via de externa rapporteringskanalerna och, i tillämpliga fall, till EU:s institutioner, organ eller byråer, och
- meddelarfrihet och anskaffarfrihet och, i verksamheter där det är aktuellt, om efterforskningsförbud och repressalieförbud.

Då en visselblåsarfunktion ofta kan innebära att känslig information såsom personuppgifter lagras innehåller även lagen bestämmelser kring lagring av personuppgifter. Personuppgifter som uppenbart inte är relevanta för handläggningen av en viss rapport får inte samlas in och ska raderas snarast möjligt om de har samlats in. Personuppgifter som förekommer i en inkommen rapport får lagras i upp till två år efter att ärendet avslutas.

Adekvata riktlinjer i det förebyggande arbetet mot mutor och korruption

De styrdokument som nämns nedan är att anse som en grundläggande nivå i det förebyggande arbetet mot mutor och korruption. Nedan följer också exempel på vad dessa styrdokument bör innehålla för att anses vara adekvata.

Värdegrund

Vikten av att vara saklig och opartisk bör vara en integrerad del av värdegrunden då dessa aspekter är direkt kopplade till det förebyggande arbetet mot mutor och korruption. Kravet på saklighet och opartiskhet brukar benämnas objektivitetsprincipen.

Antikorruptionspolicy

Det bör framgå att antikorruptionspolicyn är en förlängning av kommunens värdegrund och tydliggör förhållningssättet gällande mutor och korruption. Det ska även framgå en definition av korruption och refereras till andra relaterade styrdokument och policys som exempelvis bisysslor. Det ska vidare framgå vilka som omfattas av policys, vad som händer vid avvikelser, vilka konsekvenser får avvikelser, information kring hur man rapporterar misstanke om oegentligheter och hänvisning till en eventuell visselblåsarfunktion samt exempel på risker och situationer som kan uppstå. En antikorruptionspolicy bör också innehålla ett ramverk för hur antikorruptionsarbetet skall bedrivas (riskanalyser, kontroller/åtgärder, roller, ansvar, implementering och uppföljning).

Tips och incidenthantering

Information om hur inkomna tips och eventuella misstankar om mutor och korruption ska hanteras och utredas.

Bisysslor

En adekvat riktlinje ska innehålla en definition av bisyssla, hänvisning till lagrum, beskrivning över hur man säkerställer kännedom om bisysslor (ska frågan tas upp vid medarbetarsamtal etc.) samt hur periodiskt frågan ska tas upp. En beskrivning av hur beslut om bisyssla fattas och dokumenteras bör också framgå.

Jäv

Det är viktigt att riktlinjen innehåller en hänvisning till gällande lagstiftning och regelverk, hur riktlinjen ska kommuniceras, hur man ska agera vid jäv samt att det åligger individen att självmant lyfta jävsfrågan.

Uppförandekod för leverantör

Hänvisning ska ske till de delar i policys och riktlinjer för exempelvis värdegrund, representation och antikorruptionspolicy vilka leverantörerna har att förhålla sig till och hur den skall kommuniceras och följas upp med leverantörerna.

Representation

Det ska framgå av policyn att dessa kostnader ska ha tjänsteanknytning. Vidare ska det även framgå hur beslut om sådana kostnader fattas och att innehållet/ syftet med kostnader ska dokumenteras.

Resor och konferenser

Det ska framgå av policyn att dessa kostnader ska ha tjänsteanknytning. Vidare ska det även framgå hur beslut om sådana kostnader fattas och att innehållet/ syftet med kostnader ska dokumenteras.

Direktupphandling

Hänvisning till regelverken med förklaring kring gällande regler och lagar samt information om kommun- eller bolagsspecifika riktlinjer.

Granskningsresultat

Under granskningen noteras att flera av de intervjuade är nya i sin roll och generellt har låg kunskap i det förebyggande arbetet mot mutor och korruption inom berörd nämnd/förvaltning. Inför intervjutillfället blev samtliga tillfrågade uppmanade att ta med sig en mer sakkunnig person till mötet om nödvändigt men i stort sett alla avstod. I och med inbjudan till mötet fick samtliga ta del av intervjufrågorna. Trots dessa förutsättningar är helhetsbilden att den generella kunskapen inom ämnet är låg.

1. Är området mutor och korruption beaktat i kommunstyrelsens och nämndernas riskanalys och interna kontrollplan?

lakttagelser

Varje år tar respektive nämnd och kommunstyrelsen fram en riskanalys och en intern kontrollplan för att säkerställa att verksamheterna upprätthåller en tillfredsställande intern kontroll. För nämnderna är det tjänstepersonerna i respektive förvaltning som tar fram en intern kontrollplan, nämnden kommer med eventuella synpunkter och beslutar sedan om planen. I kommunstyrelsen är det ledningsgruppen som gör en riskanalys och tar fram förslag på intern kontrollplan varpå kommunstyrelsen beslutar om planen.

Nedan tabell visar huruvida respektive nämnd beaktat mutor och korruption i sin riskanalys och interna kontrollplan år 2022.

Nämnd	Beaktat mutor och korruption
Kommunstyrelsen	Nej, mutor och korruption är inte beaktat i riskanalysen och den interna kontrollplanen. I intervju lyfts att det till stor del beror på okunskap men också att de inte ser några förhöjda risker i just kommunledningsförvaltningen.
Miljö- och byggnämnden	Nej, mutor och korruption är inte beaktat i riskanalysen och den interna kontrollplanen. I intervju lyfts att bygglov är ett större riskområde och känslig fråga gällande mutor och korruption.
Socialnämnden	Nej, mutor och korruption är inte beaktat i riskanalysen och den interna kontrollplanen. I intervju lyfts att de är medvetna om frågorna men att det inte beaktas i det strategiska arbetet.
Överförmyndarnämnden	Nej, mutor och korruption är inte beaktat i riskanalysen och den interna kontrollplanen. I intervju lyfts att otillbörlig påverkan har funnits med men att de har utarbetat arbetsformer som täcker den risken.
Kultur- och utbildningsnämnden	Nej, mutor och korruption är inte beaktat i riskanalysen och den interna kontrollplanen. I intervju lyfts att de anser att det föreligger en låg risk för mutor och korruption inom nämnden.

Bedömning

Av de granskade nämnderna är det ingen som uttryckligen har beaktat risken för mutor och korruption i riskanalysen och den interna kontrollplanen. Under intervju lyfts olika anledningar till varför mutor och korruption inte är inkluderat: låg risk, okunskap och att medvetenhet finns men inte är en del av det strategiska arbetet.

Utifrån genomförd granskning bedöms det generellt föreligga bristande medvetenhet kring risker för mutor och korruption samt hur dessa risker kan motverkas. En medvetandehöjning kring begreppen kan vara lämpligt i syfte att öka förståelsen för nämndernas/förvaltningarnas verksamhetspecifika risker och därmed förbättra det förebyggande arbetet mot mutor och korruption.

*Vår samlade bedömning är att kommunstyrelsen och övriga nämnder **inte** beaktar mutor och korruption i riskanalyser och interna kontrollplaner.*

2. Finns det adekvata policys och riktlinjer med ändamålsenligt innehåll?

lakttagelser

Policys och riktlinjer utgör ofta ett bra grundskydd mot mutor och korruption om dessa är väl genomtänkta och hänger samman samt bygger på en medvetenhet om risker. Inom Kiruna kommun finns det ett flertal riktlinjer och policys.

Vid intervju med förvaltningschefer lyfts det fram att samtliga förvaltningar arbetar efter de kommunövergripande riktlinjerna och att majoriteten inte har några nämnds-specifika riktlinjer inom ramen för mutor och korruption. Överförmyndarnämnden har dock en riktlinje som berör otillåten påverkan. Förvaltningarna lyfter fram att de bedömer sig ha tillräckligt stöd av de kommunövergripande riktlinjerna.

Nedan ges en övergripande beskrivning och bedömning av de styrdokument som bedöms som särskilt intressanta för granskningen.

Policys och riktlinjer för kommunen

Policy / riktlinje	Övergripande beskrivning av policy eller riktlinje, rekommendation och bedömning av ändamålsenlighet
Värdegrund	<p>Kiruna kommun har <i>Policy för likabehandling inklusive riktlinjer</i></p> <p>I policyn framgår definitioner av diskriminering, jämställdhet och likabehandling. Det framgår ställningstagande och förfarande i arbetet mot diskriminering: undersöka, analysera, åtgärda och utvärdera. Det framgår vidare hur man som anställd ska gå tillväga om man har blivit utsatt för sexuella trakasserier eller diskriminering.</p> <p><i>Bedöms ha ett ändamålsenligt innehåll.</i></p>
Policy och riktlinjer mot mutor och korruption	<p>Kiruna kommun har <i>Riktlinjer för att motverka mutor, korruption och jäv.</i></p>

	<p>I policyn framgår att det kan vara svårt att förstå eller uppmärksamma att man blir utsatta för otillbörlig påverkan. Det finns inte heller några exakta beloppsgränser eller absoluta regler för vad som är otillbörlig påverkan att ta fasta på. Därför måste anställda och förtroendevalda vara uppmärksamma på alla situationer när de på något sätt får en gåva eller förmån där relationen till givaren är knuten till uppdraget. Ett riktmärke i Kiruna kommun är att alla förmåner vars värde överstiger 200 kronor skall antas vara otillåtna. Det betyder inte att förmåner med ett värde under 200 kronor alltid är tillåtna. Inom många områden råder absolut nolltolerans.</p> <p>Vidare framgår det i dokumentet vad en muta är samt hur man ska avgöra om en förmån är tillbörlig eller otillbörlig. Det framgår också vad som är tillåtet och otillåtet avseende kontanter, måltider, studieresor och konferenser och gåvor.</p> <p>I riktlinjen definieras jäv och jävssituationer.</p> <p>Vidare presenteras hur kommunen kan förebygga mutor och andra oegentligheter samt hur kommunen ska kunna upptäcka och anmäla mutor och andra oegentligheter.</p> <p>Slutligen presenteras flera rättsfall med dom kopplat till muta och korruption.</p> <p><i>Bedöms ha ett ändamålsenligt innehåll.</i></p>
<p>Tips- och incident-hantering</p>	<p>Kiruna kommun har <i>Riktlinjer för genomförande av visselblåsardirektivet</i></p> <p>I riktlinjen framgår syftet med visselblåsning (att korruptionsfrågor tas på allvar), vilket skydd i form av ansvarsfrihet som finns, vad som kan rapporteras enligt den nya visselblåsarlagen och vilka som kan rapportera med skydd av lagen. Det framgår även flödesschema och organisationsstruktur över visselblåsarfunktionen i kommunen.</p> <p>Vidare anges att Kiruna kommun upphandlar en funktion som tillhandahåller ett webbaserat system för rapportering och återkoppling till den rapporterade personen.</p> <p><i>Bedöms ha ändamålsenligt innehåll.</i></p>
<p>Bisysslor</p>	<p>Kiruna kommun saknar riktlinjer avseende bisysslor.</p> <p><i>Rutin saknas.</i></p>

<p>Jäv</p>	<p>Jäv finns reglerat i <i>Riktlinjer för att motverka mutor, korruption och jäv</i>.</p> <p>I reglerna anges att en befattningshavares objektivitet kan påverkas om denne har ett personligt intresse i ärendet, samt att ingen enskild får gynnas eller missgynnas på grund av personligt tyckande. Det lyfts exempel på jävssituationer, hur man som anställd ska agera vid jävssituation och vad agerande mot lagen innebär.</p> <p>Alla anställda och förtroendevalda ska följa gällande lagstiftning och självmant rapportera omständigheter som talar för jäv till nämnden eller sin närmaste chef.</p> <p><i>Bedöms ha ändamålsenligt innehåll.</i></p>
<p>Uppförandekod för leverantörer</p>	<p>Det finns i dagsläget ingen särskild uppförandekod för leverantörer.</p> <p><i>Rutin saknas.</i></p>
<p>Representation och gåvor</p>	<p>Kiruna kommun har <i>Policy och riktlinjer för representation, gåvor och värdskap</i>.</p> <p>Av policyn, vilken gäller från 2019-10-21 för alla anställda och förtroendevalda, framgår definition och begrepp samt hur man skall förhålla sig till såväl extern som intern representation samt gåvor till anställda, förtroendevalda och icke anställda. All representation ska ha ett direkt samband med Kiruna kommuns verksamhet, med hänsyn till risk för mutor och jäv. Det innebär till exempel att det aldrig får förekomma extern representation i samband med pågående upphandling eller myndighetsutövning.</p> <p>Sambandet med kommunens verksamhet ska tydligt framgå i en verifikation.</p> <p>Beslut om extern representation kan fattas av verksamhetsföreträdare/kommunledning medan värdskap beslutas av kommunstyrelsens arbetsutskott.</p> <p><i>Bedöms ha ändamålsenligt innehåll.</i></p>
<p>Resor och konferenser</p>	<p>Kiruna kommun saknar riktlinjer avseende resor och konferenser.</p> <p>Vi har mottagit en printscreen från intranätet där det framgår vid vilka tillfällen traktamente tillämpas. Det saknas information om exempelvis vid vilka tillfällen flyg, taxi eller tåg ska användas</p> <p><i>Rutin saknas.</i></p>
<p>Direktupphandling</p>	<p>Kiruna kommun har <i>Riktlinjer för direktupphandling</i>.</p> <p>Nuvarande riktlinje, senast reviderad 2021-10-25, hänvisar till lagstiftningen, beskriver direktupphandlingsgränserna, hur direktupphandling ska genomföras för olika beloppsgränser samt dokumentationsplikten av direktupphandlingar. All</p>

	<p>direktupphandling ska genomföras affärsmässigt, objektivt, effektivt och med utnyttjande av de konkurrensmöjligheter som finns.</p> <p><i>Bedöms ha ändamålsenligt innehåll.</i></p>	
Sponsring och donationer	<p>Kiruna kommun har <i>Riktlinjer för skyltning, sponsorreklam och arenanamn på kommunala anläggningar.</i></p> <p>Reglerna är kommunövergripande och omfattar vilka budskap som får kommuniceras i skyltning, sponsorreklam och i arenanamn. Budskap får inte vara diskriminerande eller marknadsföra tobak, alkoholhaltiga drycker eller spelbolag. Sponsorerers värdegrund ska vara i linje med Kiruna kommuns värdegrund.</p> <p>Riktlinjerna behandlar inte hur sponsring ska hanteras så att det inte kan tas för muta och andra åtgärder för att hantera risk för muta, korruption och jäv.</p> <p><i>Bedöms delvis ha ändamålsenligt innehåll. Riktlinjer bör behandla risken för muta, korruption och jäv eller hänvisa till riktlinjen som behandlar detta.</i></p>	

Bedömning

Utifrån genomförd genomgång kan vi konstatera att Kiruna kommun delvis har styrdokument inom ramen för det förebyggande arbetet mot mutor och korruption och att majoriteten av dem har ändamålsenligt innehåll. Däremot har vi ej erhållit riktlinjer avseende bisysslor, uppförandekod för leverantörer samt riktlinje avseende resor och konferenser. Vi har dock fått information om att det ska finnas en riktlinje för bisysslor på kommunens intranät. Denna har vi däremot inte erhållit inom ramen för vår granskning. Om det saknas riktlinjer på relevanta områden finns en ökad risk för att medvetenheten och kunskapen hos medarbetare är bristfällig och en ökad risk för korruption.

*Sammantaget är vår bedömning att kommunstyrelsen **delvis** har adekvata riktlinjer med ändamålsenligt innehåll inom ramen för det förebyggande arbetet mot mutor och korruption.*

3. Sker det en uppföljning av riktlinjernas efterlevnad i tillräcklig omfattning och frekvens avseende mutor och korruption?

lakttagelser

För att antagna riktlinjer ska få fullt genomslag och tillämpas är det viktigt att det även sker uppföljningar av dess efterlevnad. Utifrån dessa uppföljningar kan det exempelvis sättas in extra utbildningsinsatser eller stöddokument inom de områden där brister i efterlevnaden identifierats.

Vid samtliga intervjuer lyfts att det inte genomförs eller att man inte är medveten om att det görs någon uppföljning av riktlinjernas efterlevnad. Överförmyndarnämnden följer upp riktlinjerna genom att be medarbetarna läsa igenom och komma med synpunkter samt eventuella förbättringsåtgärder en gång per år. Det görs dock ingen annan uppföljning av riktlinjernas efterlevnad.

Bedömning

Utifrån genomförd granskning konstaterar vi att det inom kommunen saknas en kontinuerlig och formaliserad uppföljning av riktlinjernas efterlevnad. Ett avsnitt om uppföljning skulle med fördel kunna inkluderas i respektive riktlinje för att tydliggöra hur detta skall ske. En årlig enkät skulle även kunna införas för att följa upp de förtroendevaldas, chefernas och tjänstemännens kunskap inom områdena mutor och korruption.

*Sammantaget är vår bedömning att kommunstyrelsens och övriga nämnders uppföljning av riktlinjernas efterlevnad **inte** sker i tillräcklig omfattning och frekvens avseende mutor och korruption.*

4. Finns det en tydlig och ändamålsenlig kanal för lämnande av information (tex. visselblåsarfunktion) kring misstänkt muta eller korruption för anställda och politiker?

lakttagelser

I *Riktlinjer för genomförande av visselblåsardirektivet* (2022-06-07) framgår syftet med visselblåsning (att korruptionsfrågor tas på allvar), vilket skydd i form av ansvarsfrihet som finns, vad som kan rapporteras enligt den nya visselblåsarlagen och vilka som kan rapportera med skydd av lagen. Det framgår även flödesschema och organisationsstruktur över visselblåsarfunktionen i kommunen.

Vidare anges att Kiruna kommun upphandlar en funktion som tillhandahåller ett webbaserat system för rapportering och återkoppling till den rapporterade personen.

Bedömning

*Sammantaget är vår bedömning att **det finns** en tydlig och ändamålsenlig visselblåsarfunktion.*

5. Uppfyller kommunens visselblåsarfunktion kraven i den nya visselblåsarlagen? Om inte, finns det en plan för att säkerställa att visselblåsarfunktionen justeras i enlighet med den nya lagen?

lakttagelser

Kiruna kommun har en riktlinje, *Riktlinjer för genomförande av visselblåsardirektivet*, vilken reglerar kommunens införande av en visselblåsarfunktion. Dokumentet inleds med att beskriva kommunens skyldighet att i enlighet med lagen införa en kanal för rapportering av missförhållanden samt att syftet med visselblåsarfunktionen "...är att säkerställa att eventuella missförhållanden kommer fram. Funktionen kan också ha en viktig symbolisk och förebyggande betydelse genom att visa att till exempel korruptionsfrågor tas på allvar. På så sätt kan också förtroendet för offentlig verksamhet stärkas."

Vi har förstått att Kiruna kommun har anlitat en extern leverantör för att möjliggöra en sådan rapportering. Vidare ges i riktlinjen löpande hänvisningar till visselblåsarlagen. Bland annat beskriv hur kommunen hanterar anonyma rapporter enligt följande:

"Det har inte föreskrivits någon skyldighet för verksamhetsutövare att ta emot anonyma rapporter. Verksamhetsutövaren kan alltså kräva att den rapporterade personen uppger sin (rätta) identitet vid rapporteringen. Därmed kan verksamhetsutövaren kontrollera om personen ska ha tillgång till

den interna rapporteringskanalen. Gör personen inte det, är det inte fråga om rapportering i interna rapporteringskanaler och personen uppbär inte lagens skydd vid intern rapportering.”

Rutinen beskriver även hur rapportering görs och hur inkomna rapporter hanteras. Rutinen beskriver att om ärendet faller inom tillämpningsområdet för visselblåsarfunktionen och behöver utredas vidare kan hjälp för att bistå en sådan utredning inhämtas såväl internt som externt.

Rutinen beskriver även att återkoppling ska ske till den rapporterade personen inom tre månader.

Vidare beskrivs i rutinen hur intern rapportering sker gällande avslutade fall samt, slutligen, en beskrivning av hur gallring av inkomna rapporter sker. Här menar Kiruna kommun att det i lagen inte finns någon uttalad gallringsfrist och att *“...rapporterna ska sparas endast så länge det är nödvändigt och proportionellt”*.

Vi har även intervjuat ansvariga för funktionen och i intervjun fått konfirmerat att det som beskrivs i rutinen överensstämmer med hur funktionen är uppbyggd och fungerar i praktiken.

I intervjuer har vi förstått att funktionen kommunicerades ut som en nyhet på kommunens interna intranät i och med lanseringen. Utöver detta finns det information på kommunens externa hemsidan. Inga andra informationskampanjer tillsattes för att sprida kunskapen om funktionen.

Det har framkommit i våra intervjuer att vetskapen om funktionen är mycket låg. Bland de intervjuade var det, utöver kommunstyrelsen som ansvarar för funktionen, bara en person som hade god kännedom om kommunens visselblåsarfunktion.

Vi har även besökt sidan för visselblåsning på kommunens externa hemsida. Visselblåsning ligger som en egen menypost under *Kommun och Demokrati*. På sidan framkommer tydlig information om rapporteringen under följande underkategorier:

- Skydd i form av ansvarsfrihet
- Vad kan rapporteras enligt den nya visselblåsarlagen
- Vilka kan rapportera med skydd av lagen
- Vad händer vid en rapportering om missförhållanden?
- Information om externa rapporteringskanaler
- Kiruna kommuns interna rapporteringskanal (länkar till de webbaserade rapporteringskanalerna)

Under rubriken *Vad händer vid en rapportering om missförhållanden?* står följande:

“Det är möjligt att rapportera anonymt i kommunens interna rapporteringskanal. Vid en anonym rapportering går det dock inte att säkerställa att den rapporterade personen tillhör den krets av personer som uppbär skydd enligt den nya visselblåsarlagen.”

Går man vidare till landningssidan som driftas av en extern leverantör dit tipsaren kommer efter att ha klickat på länken på kommunens hemsida står dock följande svar på frågan om det går att vara anonym:

“Ja, vi garanterar att du är 100% anonym genom hela processen om du vill. Utredaren som läser din anmälan kommer aldrig att kunna se vem du är och all kommunikation är krypterad.”

Rapporteringssidan innehåller ingen vidare information om lämnande av kontaktuppgifter utan frågeformuläret innehåller endast ett fält för fritext.

Bedömning

Sammantaget är vår bedömning att kommunens visselblåsarfunktion **uppfyller kraven** i den nya visselblåsarlagen.

Utifrån vår granskning av Kiruna kommuns dokument, kommunens hemsida samt intervjuer med ansvariga för visselblåsarfunktionen kan vi konstatera att Kiruna kommun i all väsentlighet följer de krav som finns enligt visselblåsarlagen i sitt införande av en visselblåsarfunktion.

Vi har dock gjort några noteringar kring förbättringsåtgärder.

Enligt visselblåsarlagen ska information till anställda ges gällande "*meddelarfrihet och anskaffarfrihet och, i verksamheter där det är aktuellt, om efterforskningsförbud och repressalieförbud.*" På både hemsidan och i rutinen för hemsidan finns tydlig information om repressalieförbud men kring övriga punkter anser vi att det behövs kompletteringar. Detta kan med fördel anges på kommunens hemsidan alternativt i *Riktlinjer för genomförande av visselblåsardirektivet*.

Vi har noterat i våra intervjuer att kännedomen om funktionen är tämligen låg. Kiruna kommun bör säkerställa att samtliga anställda känner till att funktionen finns och hur den ska användas. Exempelvis kan detta tas upp på APT eller liknande forum. För att säkerställa att så görs bör Kiruna kommun i ett första steg informera samtliga förvaltningschefer.

När vi har sett över beskrivningen av anonymiteten i i) *Riktlinjer för genomförande av visselblåsardirektivet*, ii) beskrivningen på kommunens hemsidan där rapporteringslänken finns och iii) den information som finns på systemleverantörens landningssida anser vi att de innehåller motsägande uppgifter. Kiruna kommun behöver se över dels beskrivningen av anonymitet, dels tydligt fastställa hur kommunen hanterar anonyma tips som inkommer. Det bör på kommunens hemsida förtydligas att anonyma tips som är allvarliga skickas till förvaltningen och att i det läget erhåller tipsaren inget skydd, om detta är kommunens hantering av anonyma tips. Även texten om anonymitet på systemleverantörens sida behöver i så fall också ses över eftersom den ger en annorlunda bild av hur anonyma tips hanteras. Sammanfattningsvis behöver kommunen ge en likartad och tydlig beskrivning av hur anonyma tips hanteras oavsett var informationen ges.

Vidare bör Kiruna kommun se över sin beskrivning av gallring av inkomna ärenden och förtydliga vad som gäller för bevarande av personuppgifter i *Riktlinjer för genomförande av visselblåsardirektivet*. Lagen fastställer att:

- *Personuppgifter får behandlas bara om behandlingen är nödvändig för ett uppföljningsärende.*
- *Personuppgifter som uppenbart inte är relevanta för handläggningen av en viss rapport får inte samlas in och ska raderas snarast möjligt om de har samlats in av misstag.*
- *Personuppgifter i ett uppföljningsärende får inte behandlas längre än två år efter det att ärendet avslutades.*

Kravet på arkivering och bevaring av allmänna handlingar för myndigheter kvarstår dock.

6. Sker det information och utbildning till tjänstepersoner, politiker och leverantörer avseende mutor och korruption i tillräcklig omfattning och frekvens?

lakttagelser

För att säkerställa att tjänstepersoner, politiker och leverantörer handlar i linje med kommunens värdegrund och beslutade riktlinjer är det viktigt att informera och utbilda. Kiruna kommun har en kommunövergripande digital utbildning, *Att motverka mutor*, som ges till alla anställda en gång per år och vid nyanställning.

Nämnd	Information och utbildning avseende mutor och korruption
Kommunstyrelsen	Ja, det finns en kommunövergripande digital utbildning som ges till alla anställda en gång per år. Utbildningen behandlar mutor, korruption och jäv. Till externa parter, exempelvis leverantörer, är man osäker i vilken omfattning de får information. I intervju lyfts att man tror det behandlas i avtal och hanteras av inköpsavdelningen.
Miljö- och byggnämnden	Ja, det finns en kommunövergripande digital utbildning som ges till alla anställda en gång per år. Vi har inte fått svar på i vilken omfattning leverantörer och externa parter får information avseende mutor och korruption.
Socialnämnden	Ja, det finns en kommunövergripande digital utbildning som ges till alla anställda en gång per år. Det görs ingen uppföljning av att utbildningen har genomförts. Under intervju lyfts att alla vikarier och externa konsulter ges information om exempelvis rapporteringssystem och hantering av gåvor vid introduktion enligt introduktionsprogram i kommunens bemanning och rekryteringsenhet. Vid upphandling av tjänster så hanteras frågan inom ramen för LoU.
Överförmyndarnämnden	Ja, det finns en nämndspecifik intern utbildning i PowerPoint format. Den kommunövergripande utbildningen känner man inte till. Vid inköp kontaktas inköpsavdelningen och man tror att de reglerar informationen till leverantörer i avtal.
Kultur- och utbildningsnämnden	Ja, det lyfts under intervju att nämnden har nämndspecifika utbildningar beroende på vilka behov som identifieras för tillfället. Även den kommunövergripande utbildningen nämns. För externa parter, exempelvis leverantörer, informeras dessa i avtal och inköpsavdelningen har kunskap om detta.

Bedömning

Vi konstaterar att information och utbildning till tjänstepersoner och förtroendevalda sker en gång per år i den kommunövergripande digitala utbildningen *Att motverka mutor*.

Vi ser det positivt att den digitala utbildningen ges regelbundet, det bidrar till att hålla kommunens värdegrund levande och att öka kunskapen och medvetenheten om riskerna för mutor och korruption. Det gynnar också en rapportering av eventuella misstankar om mutor och korruption. Det är av vikt att de utbildningar kommunstyrelsen och nämnderna vill att medarbetarna genomför också görs uppföljning på för att säkerställa att medarbetarna har tagit del av informationen. Som ett komplement till den årliga digitala utbildningen kan kommunstyrelsen och nämnderna hålla workshops och genomföra andra punktinsatser i olika former för att öka kunskapen om riskerna för mutor och korruption. Dessa kan med fördel även göras nämnds-specifika och anpassas för de risker som finns inom respektive nämnd.

Vi ser vidare det som viktigt att det ges information till leverantörer kring kommunens förhållningssätt till mutor och korruption. Detta kan till exempel ske i samband med upphandling och avtalsteckning, vilket även lyfts under intervjuer att inköpsavdelningen har ansvar för. Det bedöms dock som att flera intervjuade är osäkra på om sådan information faktiskt regleras i avtal med leverantörer. Även om mycket kan anses vara självklarheter genom gällande lagstiftning ser vi det som viktigt att kommunen poängterar vikten av detta för samtliga leverantörer.

*Sammantaget är vår bedömning att det inom kommunstyrelsen och övriga nämnder **delvis** sker information och utbildning till tjänstepersoner, politiker och leverantörer avseende mot mutor och korruption i tillräcklig omfattning och frekvens.*

2022-11-28

Kristian Damlin

Karolina Krause

Uppdragsledare

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Kiruna kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från 2022. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.